

Sivas - Erzurum hattının Uzunahmedler istasyonuna kadar temdidine dair kanun lâiyhası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/275)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/6011

27 - XI - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Sivas - Erzurum hattının Uzunahmedler istasyonuna kadar temdidine dair Nafia vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22 - XI - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası, esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler lâiyhası

Erzurum istasyonuna varan ve işletmeye açılmış bulunan Sivas - Erzurum hattının Erzurumda kalmayarak Sovyet Rusya hududundan Sarıkamışa kadar yapılan geniş hatla iltisak peyda etmesi bu ana hattımızın hedefini teşkil etmektedir.

Bu maksad için Heyeti Celilelerince geçen senebütçeye konulan tahsisatla bu hattın etüd işleri müteahhidine ihale edilmiş olup Uzunahmedler istasyonuna kadar ilk yirmi kilometrelik kısmının haritası hazırlanmış ve güzergâhı da tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Melfufen takdim kılınan kanun projesi ile müstacelen inşası teklif olunan yirmi kilometrelik kısım; bu hattın birinci kısmını teşkil etmekte olup bunun inşası ile hat Pasinler ovasına inmiş bulunacaktır. Bu yirmi kilometre dahilinde ve Erzurumun hemen yakınında 120 metre tulünde ve (50 - 60) metre yüksekliğinde büyük bir viyadükle 1 800 metre tulünde bir tünel vardır.

Erzurum - Sarıkamış hattının ileride inşasına zaruret görüldüğü takdirde bu tünel ve viyadük; ray ferşiyatının süratle ilerlemesine büyük bir engel teşkil edecektir. Bunların biran evvel inşalarına başlanıp ikmalleri halinde takriben 150 kilometre tulünde olan bu hattın Sarıkamışın çok yakınlıklarına kadar kısa bir zamanda ve kolaylıkla inşaatının ve ferşiyatının ikmali kabil olacaktır.

Yukarıda arzolunan sebeblerden başka bu hattın Erzurumdan Pasinler ovasına inmesinde; kırşın ekseriyetle karla kapalı bulunan ve geçid vermeyen şose ve dekovil hattında nakliyatın inkitaa uğramasından dolayı bu mntakalarda ancak son bahar nihayetlerinde idrak edilen ova mahsulünün memleket dahiline vaktinde sevedilmesi gibi iktisadî bakımdan da çok büyük faidesi olacaktır.

Bu mntakada inşaat mevsimi hemen 4 - 5 aya inhisar edib bu mevsimlerde dahi çok gayrimüsaid şerait altında başlayarak kısa bir zamanda ikmalicabeden inşaat oldukça ağır şartları ihtiva etmektedir. Buna bu günkü vaziyetin nezaketi de inzınam edince biran evvel tahakkuk ettirilebilmesi için derhal işe başlanması lüzumlu görülmektedir.

Diğer taraftan; amele ve işçi yevmiyelerinde bu mntakada müşahede olunan tereffüa rağmen Sivas - Erzurum hattının Erzurumu ihtiva eden son 26 ncı kısmının oldukça düşük amele ve işçi raiyici esasına göre mezkûr hat müteahhidlerine tatbik olunan fiatlarla ve bilhassa bu kısımda inşaat

masrafının mühim yekûnuu tutan tünel hafriyatıfiatı olarak da Sivas - Erzurum hattında yapılan bütün tünel fiatlarının vasatisinden daha dün fiatile bu işin ihalesi mümkün olacağı anlaşılmıştır.

Bu kısım inşaatının ihalesini müteakib kış mevsimi olmasına rağmen tünellerin inşasına hemen derhal başlanacak ve bütün inşaat 1941 senesi içinde hitam bularak ray ferşiyatına başlanacaktır.

Nafia encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia encümeni
Esas No. 1/275
Karar No. 3

1 - XII - 1939

Yüksek Reisliğe

Sivas - Erzurum hattının Uzunahmedler istasyonuna kadar temdidine dair Nafia vekilliginde hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 22 - XI - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak Başvekâletin 27 - XI - 1939 tarihli ve 6/6011 numaralı tezkeresile Yüksek Reisliğe sunulub encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası ve esbabı mucibesi encümenimizde Nafia vekili huzurile okundu ve müzakere edildi.

Nafia vekilinin verdiği izahata nazaran Cümhuriyet Hükümetinin meşkûr ve yüksek himmetile bu sene Erzuruma kadar isaline muvaffakiyet hâsıl olan demiryolumuzun Şark hududuna kadar temdidi için tedkikatı fenniyede bulunmakta olduğu ve bu hattın Erzurumdan itibaren yirmi kilometrelik kısmı dahilinde ikmali iki senelik gibi bir müddete ihtiyaç gösteren 1800 metre tulünde bir tunel ve 50 - 60 metre irtifanda bir viyadük mevcut olmasına nazaran bu kısmın inşaatına biran evvel başlanarak hattın temdidinde vakit kazanmak üzere lâiyhai kanunyenin teklif edildiği anlaşılmıştır.

Filhakika Erzurumdan itibaren Şark hududlarımıza kadar daha 300 kilometreden fazla bir mesafe bulunmasına ve bu mntakada daha müteaddid vilâyetlerimiz, mümbit topraklarımız ve halen işletilmekte olan kıymetli madenlerimiz bulunmasına mebni vatanın bu parçasının da vesaiti nakliyei medeniyeden istifade ederek biran evvel inkişaf ve terakkisini temin etmek zaruridir.

Teklif edilen lâiyhayı kanuniye Erzuruma varan demiryolumuzun Şark hududlarımıza doğru temdidine bir başlangıç mahiyetinde olup bir bakımdan tabii ârıazaları ve mühim imalâtı sanaiyeleri dolayısıyla Şarka gidecek şebekemizin kısa bir zamanda ikmaline mâni teşkil edecek olan ilk kısmının vakit kaybetmemek için şimdiden başlanması ve diğer bakımdan (halen Sivili dağı ve Deveboynu geçidi üzerinden geçen Erzurum - Sarıkamış dekovil hattı ile şosenin kışın karla kapanması halinde yeni yapılacak tüneller her vakit müruru ubur ve nakliyatın temini gayesini istihdaf etmektedir.

Hükümet tarafından teklif edilen lâiyhayı kanuniyeyi Encümenimiz şükranla karşılayarak aynen kabulünü müttefikane muvafık görmüştür.

Bermucibi havale Bütçe encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

N. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Erzincan	Eskişehir	Sivas
A. S. İter	I. Arukan	
Afyon K.	Ankara	Ankara
M. Gönenç	A. Baytın	E. Demirel
Çoruh	Elâzığ	Eskişehir
A. R. Erem	F. Z. Çiyiltepe	O. Işın
İsparta	İzmir	Malatya
H. Özdamar	S. Epikmen	M. Ş. Özpazarbaşı
Malatya	Niğde	Tunceli
V. Çınay	H. Mengi	S. Erkman
Urfa	Gaziantep	
R. Soyer	Dr. A. Melek	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 20

Esas No. 1/275

7 - XII - 1939

Yüksek Reislige

Sivas - Erzurum hattının Uzunahmedler istasyonuna kadar temdidine dair olub Başvekâletin 27 - XI - 1939 tarih ve 6/6011 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize tevdi edilmekle Nafia vekili Gı. Fuad Cebesoy, ve Maliye vekili Fuad Ağralı hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu.

Erzuruma varmış bulunan demiryolunun Sarıkamış hattına iltisakı ana hedeflerden olduğundan geçen sene verilen tahsisatla etüd işleri yapılmış olan Uzunahmedler istasyonuna kadar olan ilk kısımdaki viyadük ve tünelin yapılması ileri de Sarıkamış hattının inşasında bir çok kolaylıklar temin ettikten başka Erzurum yakınındeki memleketin zengin bir bölgesi olan Pasinler ovasından iktisadî faideler istihsaline sebep olacağı ve halen Erzurumda bulunmakta olan inşaat teşkilâtından da istifade olunacağı okunan mucib sebepler lâyihasından ve Nafia vekilinin şifahî izahatından anlaşılmiş ve bu ameliyatın istilzam ettiği masrafın 1940 ve 1941 yıllarına geçici iki buçuk milyon liralık bir taahhüde giri-

şilmesine ve bu yekûnu geçmemek üzere bono çıkartılmasına salâhiyet veren bu lâyihanın Nafia encümeninin tasvibi veçhile teklif dairesinde olduğu gibi kabulüne Encümenimizce de karar verilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reis	B. V.	M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kocaeli
B. Denker	T. Coşkan	Salâh Yargı
Kâtib		
İstanbul	Bolu	Bursa
F. Öymen	Dr. Zihni Ülgen	Nezad Ayas
Diyarbakır	Elâziğ	Erzincan
R. Bekit	M. F. Altay	İ. Artun
Giresun	Isparta	Kayseri
M. Akkaya	E. Ünlü	S. Serim
Kocaeli	Kütahya	Maraş
A. S. Akbaytuğan	A. Tiridoğlu	B. Bozdoğan
Muğla	Ordu	Seyhan
H. Kitabcı	H. Yalman	Naci Eldeniz
Sivas	Trabzon	Yozgad
Yozgad	Yozgad	Yozgad
Remzi Çiner	Sırrı Day	A. Sungur
		S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sivas - Erzurum hattının Uzunahmedler istasyonuna kadar temdidine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Sivas - Erzurum hattının Uzunahmedler istasyonuna kadar temdidi için iki buçuk milyon liranın sarfına ve bu iş için 1940 - 1941 senelerine geçici teahhüdlere girişmeğe Nafia vekili ve teahhüd yekûnunu tecavüz etmek üzere bono çıkarmağa Maliye vekili mezundur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini ic-

raya Nafia ve Maliye vekilleri mezundur.

22 - XI - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>		<i>Muhlis Erkmen</i>
Mu. Mü. V.		Ti. V.
<i>A. Çetinkaya</i>		<i>N. Topçoğlu</i>